

1 Gästgästet

Herbertum och växter från hela världen. Den vackra goda korvorna, älskade skaller och paddorna tvättar renskitt. Först i Öarna, sedan i Brändön, där det finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

2 Örnstaden

Örnstaden är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

3 Fågelvården

Fågelvården är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

4 Örnstaden och Brändön

Örnstaden är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

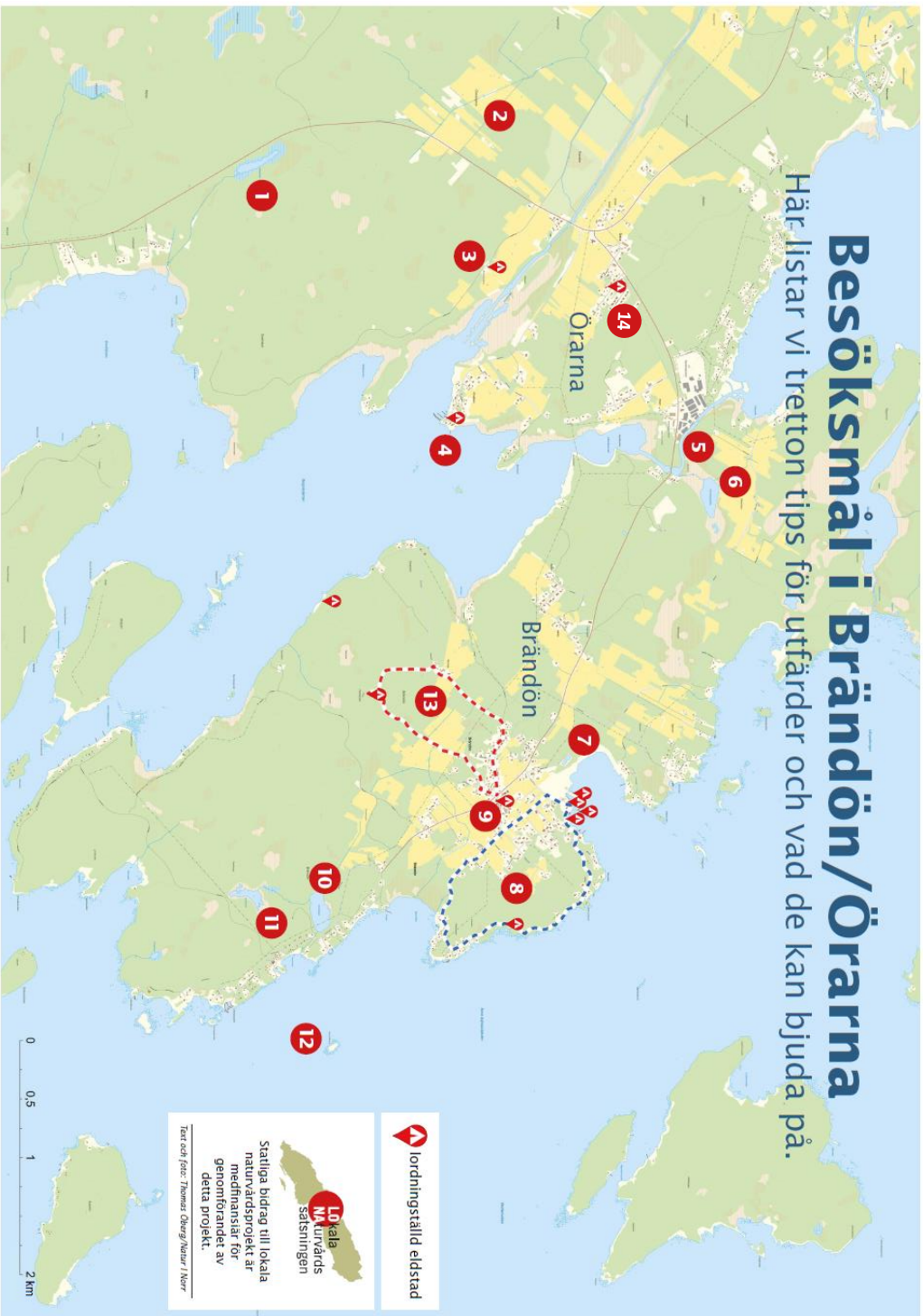

5 Karanien mellan Fästlandet och Brändön

Karanien mellan Fästlandet och Brändön är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

Besöksmål i Brändön/Öarna

Här listar vi tretton tips för utfärder och vad de kan bjuda på.

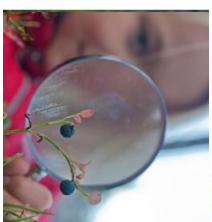

1 Iordningsställd eldstad

Statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt är medfinansierat för genomförandet av detta projekt.

Text och foto: Thomas Öberg/Natur i Norr

14 Borstflugtdäckning

13 Fågelvården

Fågelvården är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

12 Kvavallöarna

Kvavallöarna är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

11 Kvavallöarna och kvavallöarna

Kvavallöarna och kvavallöarna är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

9 Bryghuset

Bryghuset är ett av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

8 Kuststigen

Kuststigen är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

6 Örnstaden och Brändön

Örnstaden och Brändön är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

7 Brändön

Brändön är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

5 Karanien mellan Fästlandet och Brändön

Karanien mellan Fästlandet och Brändön är en av de största öarna i Öarna. Här finns en fantastisk natur. Öarna är ett utmärkt ställe för en promenad i skogen. Gammal utbaks fiskesöder i skallet. Vid utlöppet dans för en kvinn.

KUSTSTIGEN OCH FLAKABERGET I BRÄNDÖN

Kuststigen är en vandringsled längs en vacker kustremsa (A)

- Kuststigen börjar vid Sjöbodan (fiskemuseum) i Brändö hamn och följer en vacker kustremsa.
- Kuststigen är cirka 5 kilometer. Längs leden finns eld- och rastplats. Våta partier är spångade.
- Det finns informationstavlor som berättar om naturen – om landhöjningen, växter och djur i området.

Flakaberget (B)

- En markerad stig upp till utsiktsplatsen på Flakaberget. Stigen börjar vid Byahuset i Brändön alternativt vid Ronnings
- På toppen finns en rastplats med eldstad, bord och bänkar och utsikt över byn och havet. Längs stigen på väg mot toppen, finns informationstavlor som berättar om skogens liv, om du går upp från Ronnings

NATURSKÅDARBRYGGAN I BRÄNDÖ HAMN

Brändön bjuder på två miljöer som förr var vanliga längs kusten:

- **Fiskeläge med sjöbodar**

Där människorna landar strömming, löja och andra fiskar efter fisketurerna – där blir det en del spill av fisk och fiskrens.

Då trivs måsar, trutar, kråkor och skator som hittar godsaker att äta.

Där det finns byggnader med utskjutande tak, dit söker sig också både hussvalor och ladusvalor för att bygga sina bon.

- **Betade strandängar**

Betade strandängar var förr en mycket vanlig landskapstyp längs Bottenviken. I Luleå kommun finns de idag kvar på några få platser.

Korna skapar ett öppet landskap, där buskar och höga växter betas bort av korna – då trivs gräs, korta örter, taggiga växter och vissa svampar.

Med projektet Naturskådarbryggan med informationsskyltar, eldstäder och bänkar, har vi tillgängliggjort denna unika plats

BARNENS UPPTÄCKARSTIG I ÖRARNA

Barnens Upptäckarstig

Upptäck djuren!

I skogen har vi placerat ut däggdjur och fåglar som vi tillverkat. Kan du upptäcka dem, fastän de bara är på låtsas? Hojta till när du ser dem! Vilka kan du upptäcka?

Lappugglan är jättestor. Ugglan hoar dovt på våren. Den jagar sorkar på natten, till och med sorkar under snön.

Skogsharen är gråbrun på sommaren men kritvit på vintern.

Orren har kluvan stjärt, och spelar på våren så det hörs en kilometer.

Ekorren hoppar flera meter mellan träden med svansen som roder.

Större hackspetten hackar frön ur kottar. Under en "hackspettsmedja" kan det ligga hundra kottar.

Rådjuret - hanen har horn och heter bock. Honan heter get, och rådjursbarn heter kid. Kid är prickiga från början.

Spillkråkan hackar bohål i träden. Nästa sommar kan mesar eller flugsnappare flytta in i hålet.

Råven gräver bon i sandbackar. Boet kallas gryt eller lya.

Statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt är medfinansierat för genomförandet av detta projekt. Text: Thomas Öberg/Natur i Norr. Foton: Thomas Öberg och Kenneth Johansson

Lokala
Naturvårds
satsningen

Barnens Upptäckarstig

Hjälp ekorren!

Ekorren har samlat kottar men glömt att sortera dem i gran och tall. Den äter ju frön från både tall och gran. På en dag kan den gnaga fram frön ur 30 kottar - vilket jobb!
Hjälp ekorren att sortera kottarna! Lägg tallkottarna vid en tallkvist och grankottarna vid en grankvist!

Under tiden kan ni rappa:

Tallar har långa barr men ganska korta kottar. Granar har korta barr men ganska långa kottar. Långa barr har tall, och korta barr har gran. Kan du allt om tall och gran så är du riktigt van.

Statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt är medfinansierat för genomförandet av detta projekt. Text och foto: Thomas Öberg/Natur i Norr.

Lokala
Naturvårds
satsningen